

ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНОГО ОСВОЄННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Тема статті — англійські запозичення з німецької мови у сфері економіки. Стрімкий розвиток ділової активності в англомовних країнах всього світу, так само як розвиток культурних, наукових, політичних зв'язків між Німеччиною і цими країнами справили великий вплив на німецьке ділове мовлення. Запозичення — процес багаторівневий. Внесення запозичень у лексико-семантичну систему мови має велике значення.

Для сучасної доби характерні зближення економічного, політичного і наукового життя людства, інтернаціоналізація культури. Це, зокрема, проявляється й у тому, що німецька мова, як і кожна розвинута і зріла, інтегрує сьогодні багато нових слів з різних мов світу. Особливо помітна тенденція черпати слова і вирази з англійської чи з її національного американського варіанту.

Нині у німецькій мові спостерігається активізація запозичення і вживання англійської лексики у сфері економіки, в чому, очевидно, не останню роль відіграє високий рівень розвитку американського бізнесу.

Запозичення — один із шляхів збагачення лексики кожної мови. З усіх мовних рівнів найчастіше піддається запозиченню саме лексика.

Причини появи в мовах світу лексичних запозичень пов'язані:

1) з появою і запозиченням нових речей і понять: der Computer (англ. computer), das Display (англ. display), das Incentive (англ. incentive), das Merchandising (англ.-америк. merchandising), das Operating (англ. operating), das Scaling (англ. scaling), der Survey (англ.-америк. survey), das Teamteaching (англ. teamteaching), der Trend (англ. trend);

2) з дублюванням уже наявних у мові слів для використання їх як міжнародної термінології:

die Kapitalanlage — das Investment (англ. investment) — капіталовкладення;

die Absatzfinanzierung — das Factoring (англ. factoring) — спосіб фінансування збуту;

die Handhabung, der Gebrauch — das Handling (англ. handling) — поводження з будь-чим, вживання;

die Meinungsumfrage — der Poll (англ. poll) — опитування суспільної думки;

der Vertrag (zwischen verschiedenen Unternehmungen) — der Pool (англ. pool) — контракт (між різними фірмами);

3) для підкреслення того чи іншого відтінку значення:

das Topmanagement — англ. topmanagement — die Spitze der Unternehmensleitung — верхній ешелон керівництва організації (підприємства, фірми); die Sales-promotion — англ. sales-promotion — die Verkaufswerbung — реклама продажу (торговельна реклама).

В усній мові запозичення освоюються легше, але при цьому часто піддаються впливу народної етимології.

Освоєння запозичень проходить трьома напрямками:

— фонетичний — пристосування звукового складу запозиченого слова до фонетичних норм мови;

— граматичний — введення слова в граматичну систему мови;

— лексичний — включення слова в систему значень.

У граматичній асиміляції іншомовного слова можна виділити питання включення запозичення в систему роду, числа та відміни. В оформленні роду запозичення враховуються два основні фактори: зміст (семантика) запозичення та його усна чи письмова форма. Вплив змісту може проявитись у різний спосіб (в установленні роду іменників-істот відповідно до статі; інших іменників — відповідно до найменування родового поняття).

1. За нормами німецької мови запозичення зберігають у цілому англійську графіку, підкоряються німецькій орфографії — як іменники, вони пишуться з великої літери й отримують артикль:

англ.:	нім.:
cash	das Cash
claim	das Claim
establishment	das Establishment
exchange	die Exchange
scalping operations	die Scalping operations
transfer	der Transfer
англ.-америк:	
factoring	das Factoring
management	das Management
merchandiser	das Merchandiser

Наприклад: Diese Firma hatte *ein* Claim. Das Management der britischen Gruppe hat dem Angebot bereits zugestimmt. Das Exchange rechnet sich also nicht allein. Welche Faktoren haben im Kontext des gehorten Dialogs eine positive Wirkung, welche eine negative Wirkung auf das Joint Venture?

2. Деякі запозичені іменники зберегли англійське написання їх з малою літери у складних словах і поняттях:

die Case-history,	das Field-work,
das Deficit-spending,	first class,
das Direct costing,	free on board,
das Fair-play,	free on waggon.

Наприклад: Die Preise verstehen sich free on board. Die Maschinen müssen bis Ende Dezember free on waggon geliefert sein.

3. Більшість англійських запозичених іменників зберігають притаманну їм в англійській мові форму утворення множини:

англ.	нім.
a scrip — scrips,	der Scrip — die Scrips;
a rand — rands,	der Rand — die Rands;
a surveyor — surveyors,	der Surveyor —
	die Surveyors.

Наприклад: Die Scrips wurden deutlich geschrieben.

4. Низка запозичених іменників жіночого роду отримують суффікс множини -(e)n, типовий для утворення множини іменників жіночого роду в німецькій мові:

die Exchange — die Exchanges,
die Hostess — die Hostessen,
die Supervision — die Supervisionen,
die Poolung — die Poolungen,
die Sandwichmontage — die Sandwichmontagen.

Наприклад: Die Sandwichmontagen sind endlich gelungen.

5. Деякі іменники жіночого роду зберігають англійську форму утворення множини:

англ.:	нім.:
trademark — trademarks,	die Trademark —
	die Trademarks,
surtax — surtaxes,	die Surtax —
	die Surtaxes.

Наприклад: Die Trademarks dieser Firmen sind weltbekannt.

6. Група іменників чоловічого роду з суфікса -er утворюють форму множини без суфіксу, що є типовим для німецької мови:

der Fixer — die Fixer,
der Insider — die Insider,
der Manager — die Manager,
der Teaser — die Teaser,
der Researcher — die Researcher.

Наприклад: Die Manager haben die Flugzeuge und Schiffe schon lange gemietet. Die Fixer Ziehen Dollar — Geldmarktpapiere vor, zumal sie dabei noch von der günstigen Wechselkursentwicklung profitieren wollen.

7. Наведені нижче іменники чоловічого роду зберігають форму утворення множини, як в англійській мові:

der Pusher — die Pushers,
der Sandwichpicker — die Sandwichpickers,
der Supervisor — die Supervisors,
der Surveyor — die Surveyors,
der Transfer — die Transfers.

Наприклад: Die Sandwichpickers bemühen sich, günstige Voraussetzungen für den Verkauf der Produkte zu schaffen. Die Supervisors überprüfen, welche Konkurrenzprodukte sich bereits auf dem Markt befinden.

8. Ряд англійських запозичень одержують у німецькій мові дві форми утворення множини (за англійським і за німецьким зразком), не змінюючи значення:

das Limit — die Limits, die Limite,
der Trust — die Trusts, die Truste,
die Surtaxe — die Surtaxes, die Surtaxen,
der Sponsor — die Sponsors, die Sponsoren,
der Test — die Tests, die Teste.

Наприклад: Die Sponsors hatten damals einen Computerladen in der Innenstadt.

Die Sponsoren verbrachten den ganzen Tag auf der Messe.

9. Деякі запозичені іменники мають дві форми однини і множини:

a) компоненти -man і -mann, -Mann в однині;

b) компоненти -men і -Manner у множині:

der Mediaman — die Mediamen,

der Media-Mann — die Media-Männer,

der Sandwichman — die Sandwichmen,

der Sandwichmann — die Sandwichmänner.

Наприклад: Die Sandwichmen ermitteln, ob das neue Produkt Erfolgchancen hat.

10. Запозичення прикметників зустрічається не так часто:

big, clever, clean, cool, imaginabel, instant, incentiv, reflationär, small smart, transferabel.

Наприклад: Auf der Fete waren unheimlich coole Leute.

Die Band spielt irrsinnig coll [2, 309].

11. Необхідно виділити групу складних прикметників, у яких один з компонентів є питомо німецьким:

teamfähig, teamartig, trustartig, computergestützt, computerunterstützt.

12. Більшість запозичених прикметників відмінюється:

clevere Art, cleveres Verhalten [2, 306].

Деякі запозичені прикметники утворюють ступені порівняння:

imaginabel — imaginabler — imaginabelste,

transferabel — transferabler — transferabelste [2, 1549].

Трапляються запозичені прикметники, які трапляються в мові — реципієнти осібно, не відмінюються.

Наприклад: Das Finanzanalyseburo von Exane wurde zum vierten aufeinanderfolgenden Jahr mit 11 Auszeichnungen für die *small* und *big* Caps ausgewählt. Unter diesen Ernennungen haben die Investoren 6 Analysten und das für *small* Caps zuständige Team zu den Preisträgern erklärt [3, 6].

13. Запозичені дієслова зазнали морфемного переоформлення:

англ.:	нім.:
to boom	boomen
to pool	poolen
to charter	chartern
to push	pushen
to fix	fixen
to soft	soften
to float	floaten
to transfer	transferieren
to lease	leasen
to trend	trendieren

Наприклад: Die Branche boomt. Die Branche hat geboomt. Eifixt. Er hat schon lange gefixt.

14. Низка запозичень має форму герундія, вони означають абстрактні поняття, якості, процес, властивості, предмет і одержують артикль середнього роду: das Banking, das Bargaining, das Canvassing, das Floating, das Handling, das Mailing, das Marketing, das Leasing, das Operating, die Pooling, das Scaling, das Teamteaching.

Наприклад: Das Floating der westeuropäischen Währungen halt noch an. Das Leasing bedeutet die Umwandlung von einmalig anfallenden Zahlungen für mehr oder weniger große Anschaffungsobjekte in laufende Mietzahlungen.

Нові запозичення відрізняються від німецьких і раніше запозичених слів. Англiцизми, англо-американізми перебувають на різних етапах процесу інтеграції їх німецькою мовою. Графіка деяких понять, термінів міжнародних умов поставки відповідає англійській орфографії— іменники пишуться з малої літери, у німецькій мові немає буквосполучень *cr, gh, ne, sh*:

— cash-and-carry — продаж готівкою без доставки товару в дім;

— cash before delivery — виплата до доставки;

— cash on delivery — накладний платіж, виплата при доставці;

— cost and freight — Kosten und Fracht — вартість і фрахт — продавець несе витрати по фрахту до місця призначення;

— cost and insurance — Kosten und Versicherung — вартість і страхування,

— cost, insurance, freight — вартість, страхування, фрахт — продавець несе витрати по фрахту до місця призначення і виплачує страховку;

— free alongside ship — frei längsseite Schiff — франко вздовж борту судна;

— free on aircraft — frei Flugzeug geliefert — франко-літак;

— free on bord — frei an Bord — франко-борт;

— free on rail — in Waggon verladen — франко-вантажна платформа, франко-вагон;

— free on truck — in LKW verladen — франко-вантажна машина, франко-поштова платформа;

— free carrier — frei Frachtführer — франко-експедитор.

Численні англійські запозичення в німецькій мові посідають провідне місце. Ці слова належать до важливих семантичних груп, які означають фундаментальні поняття в економіці: банківська справа, біржова справа, маркетинг, менеджмент, реклама, оподаткування, фінансування.

Англiцизми й англо-американізми не називають усі нові значення нових і не нових понять, актуальних для даних галузей діяльності, вони є у сусідстві з ними, іноді є єдиними значеннями, в

інших випадках — синонімами-конкурентами німецьким значенням:

- банківська справа: das Cash = das Bargeld, der Stock = das Grundkapital;
- біржова справа: der Fixer = der Börsenspekulant, die Exchange = der Tausch;
- маркетинг: das Reseach = die Marktforschung, das Marketing-Reseach = Absatzforschung;
- менеджмент: das Topmanagement = die Spitze der Unter-nehmensleitung;
- реклама: das Mailing = das Versenden von Werbematerial durch die Post, der Media-man = der Fachmann für Auswahl und Einsatz von Werbemitteln, das Merchandising = durch Werbung den Absatz steigern, die Publicity = Reklame, Propoganda, öffentliche Verbreitung, das, der Sandwich = auf Brust und Rücken zu tragendes doppeltes Plakat, das für politische Ziele, für Produkte o.a. wirbt;
- оподаткування: das Roy alty = die Steuer, die Surtax = zusätzliche Steuer;
- фінансування: das Deficit-spending = die Defizitfinanzierung;

1. Duden Fremdwörterbuch. Band 2. Bibliographisches Institut Mannheim/ Wien/ Zürich.— Dudenverlag, 1982.

2. Duden Deutsches Universalwörterbuch. Mannheim/ Wien/ Zürich.— Dudenverlag, 1989. — С.

3. Französische Finanzanalyseauszeichnungen // Handelsb-

— das Factoring = aus den USA stammende Methode der Absatzfinanzierung.

Масове запозичення лексики з англійської мови та з її національного американського варіанту типове не тільки для німецької, а й для інших європейських мов.

В українській мові на сторінках преси і в актуальних текстах, що використовуються засобами масової інформації, все частіше зустрічаються слова англійського походження: лізине факторинг, хеджер, хайринг, холдинг — деякі з них ще не зафіксовані словниками [4, 169].

Запозичення з англійської мови багато лінгвістів вважає яскравою рисою нашого сьогоденного мовного розвитку, хоча слід зазначити, що модні англійські слова запозичаються навіть тоді, коли в мові існують не менш точні українські еквіваленти, наприклад: конверсія (перетворення), консенсус (згода), імідж (образ), презентація (показ).

У всякому разі гадаємо, що все, сказане вище, свідчить про силу культурно-інтеграційних процесів, характерних для нашого часу.

latt. Wirtschafts-und Finanzzeitung, Verlagsorte Düsseldorf und Frankfurt, Donnerstag, 2.7, 1998.

4. Лесюк О.І., Титова В.В., Пятнично Б.П., Крамаренко С.К., *Короткий словник з економіки та менеджменту.*— К.: Спалах ЛТД, 1996.

Lisogub L. I.

THE OBJEKT OF THE ARTICLE IS ENGLISH BORROWINGS IN GERMAN IN THE SPHERE OF ECONOMICS

The high development of business activity in English-speaking countries all over the world, as well as the development of cultural, scientific, political relations between Germany and these countries had a great influence on German business language.

The borrowing is a multilevel process. The putting of a borrowing into the lexico-semantic system of a language has a great meaning.